

Kajaanin kaupunki

Kajaanin kulttuurikasvatussuunnitelma

Mikä on kulttuurikasvatussuunnitelma?

Kulttuurikasvatussuunnitelma on vuosittain toistuva ja etukäteen budjetoitu kokonaisuus, jossa kaikille varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen oppilaille taataan yhdenvertainen taide- ja kulttuurikasvatus.

Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa Kajaanin historiasta ja kulttuuritarjonnasta. Se myös antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden eläytyä, osallistua ja käyttää luovuuttaan. Kulttuurikasvatussuunnitelman parissa toimivat kunkin taiteenalan ammattilaiset ja kulttuurikasvattajat yhteistyössä opettajien kanssa.

Kulttuurikasvatussuunnitelma on laadittu yhteistyössä eri kulttuuritoimijoiden kanssa tukemaan päiväkodeissa ja kouluissa tehtävää opetussuunnitelman mukaista kulttuurikasvatustyötä. Kulttuurikasvatus on luonnollinen osa päiväkodin ja koulun perustehtävää.

Kulttuurikasvatussuunnitelma perustuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

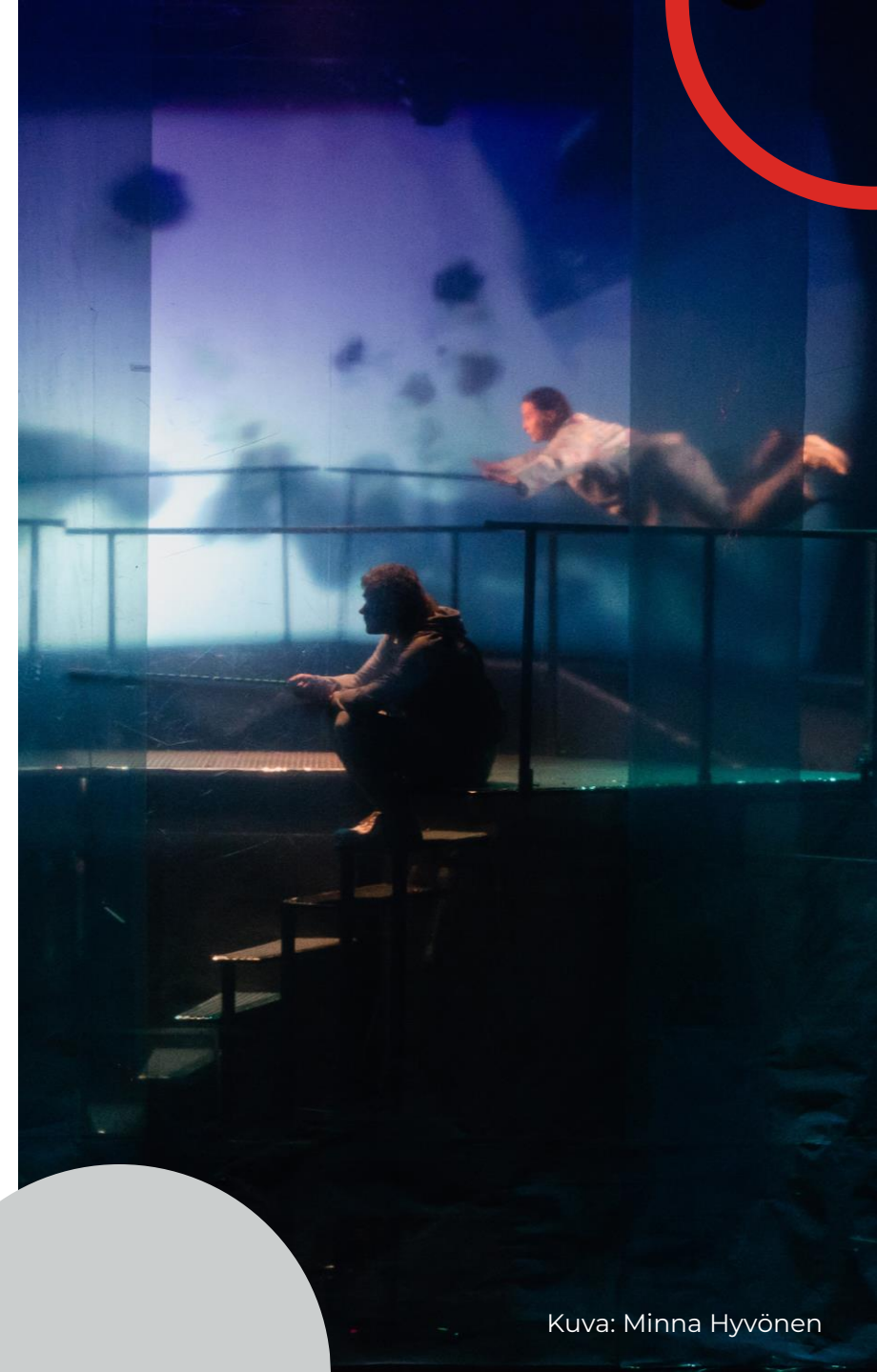
Kulttuurikasvatussuunnitelman hyödyt

1. Yhdenvertaisuus

Kunnan päättäjien hyväksymä kulttuurikasvatussuunnitelma mahdollistaa jokaisen kajaanilaisen lapsen ja nuoren osallistumisen paikalliseen kulttuurikasvatukseen. Tällöin perheen asuinpaikka, varallisuus tai mielenkiinnon kohteet eivät vaikuta siihen, pääseekö lapsi osaksi eri taiteenalojen ammattilaisten tuottamia taide- ja kulttuurielämyksiä.

2. Saavutettavuus

Kulttuurikasvatussuunnitelma takaa sen, että eri puolilla Kajaania asuvat lapset ja nuoret osallistuvat monipuolisesti paikalliseen kulttuurikasvatukseen. Erityisryhmät huomioidaan kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöjen toteutuksessa ja toteutuspaikoissa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman hyödyt

3. Kunnan lumovoima ja strategia

Ennalta suunniteltu ja budjetoitu, kaupunkistrategiaan asti ulottuva kulttuurikasvatussuunnitelma vahvistaa Kajaanin elinvoimaisuutta ja lumovoimaa. Suunnitelmalla tuetaan lasten ja nuorten hyvän elämän rakentamista Kajaanissa ja tuodaan esille kaupunkimme vahvaa ja monipuolista kulttuuritarjontaa. Samalla rakennetaan edellytyksiä lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseen kotikaupungissaan. Suunnitelman myötä Kajaanin kaupunki suuntaa tulevaisuuteen.

4. Lasten ja nuorten tunne- ja esiintymistaidot

Kulttuurin ja taiteen harrastaminen tukee oppimista, kaveritaitoja ja positiivista minäkuvaa sekä ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja muita ongelmia. Kulttuurikasvatussuunnitelma mahdollistaa kajaanilaisille lapsille ja nuorille oman luovuuden esiin tuomista, heittäytymistä ja onnistumisen kokemuksia. Tavoitteena on kasvattaa kajaanilaisista lapsista ja nuorista esiintymistaitoisia, avarakatseisia ja empaattisia kuntalaisia. Suunnitelman kautta lapsi tai nuori voi löytää itselleen tärkeän, pitkäaikaisen harrastuksen tai jopa ammatin.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvausta sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla. (Kajaanin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022).

Kaikille varhaiskasvatuksessa:

- Vuodenkiertoon liittyvät juhlat
- Erilaiset vierailijat, vierailut ja lähiympäristön tapahtumat
- Tutustuminen menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin
- Luontoretket lähikohteisiin ja rakennetusta ympäristöstä oppiminen
- Tutustuminen monipuolisesti taiteeseen, musiikkiin, tanssiin ja muuhun kulttuuriin
- Mediasisällöistä oppiminen ikäkauden edellyttämällä tasolla
- Sanallisen ja kehollisen ilmaisun sekä luovuuden vahvistaminen esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin keinoin
- Omien esitysten tekeminen ja esiintymisen harjoittelu
- Ruokailutapojen ja -perinteiden oppiminen

Toteutus ikäryhmittäin

0–6-vuotiaat

Silmun elämys- ja leikkituokio: Silmu tarjoaa varhaiskasvatukselle elämyksellisen, osallistavan ja leikillisen tuokion/esityksen. Tuokion teema muokataan ryhmän toiveiden mukaan. Varaukset Silmusta syyskuusta alkaen. Ryhmäkoko ja ikäryhmä sovitaan tapauskohtaisesti.

Toiminnallinen ja tarinallinen sanataidepolku: Sanataidepolku lähetetään sähköpostitse kirjallisena päiväkodeille toteutettavaksi. Sisältö: tarinoita, tehtäviä ja Silmun videotervehdykset. Sanapolun sisältö keskittyy luontoon ja leikkiin luonnossa. Polkua eteenpäin vievien hahmojen esittely ja mahdolliset vierailut päiväkodeissa

Eskarit

Agenttiseikkailu, kirjasto & Silmu: Toiminnallinen agenttiseikkailu tutustuttaa esiopetusryhmien lapset kirjastoon tilana ja samalla opitaan käyttämään kirjaston peruspalveluita.

Perusopetus

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa. Opetus lisää ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta ja auttaa hahmottamaan kulttuureita menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden jatkumoina, joissa jokainen voi itse olla toimijana. (Kajaanin kaupungin perusopetussuunnitelma 2021).

Kaikille koulussa:

- Vuodenkiertoon liittyvät juhlat
- Erilaiset vierailijat, vierailut ja lähiympäristön tapahtumat
- Tutustuminen menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin
- Luontoretket lähikohteisiin ja rakennetusta ympäristöstä oppiminen
- Tutustuminen monipuolisesti taiteeseen, musiikkiin, tanssiin ja muuhun kulttuuriin
- Mediasisällöistä oppiminen ikäkauden edellyttämällä tasolla
- Sanallisen ja kehollisen ilmaisun sekä luovuuden vahvistaminen esimerkiksi draaman, tanssin ja leikin keinoin
- Omien esitysten tekeminen ja esiintymisen harjoittelu
- Ruokailutapojen ja -perinteiden oppiminen

Toteutus ikäryhmittäin

Poikkeuksena yhdysluokat: Koko luokka osallistuu yhdessä ikäryhmän sisältöihin.

1. luokka

Kirjastopolku (Lukutaidon oppiminen): Tutustutaan kirjastoon tilana ja opitaan käyttämään kirjaston peruspalveluita. Lukutaidon oppimista tuetaan lastenkirjallisuuden esittelyllä ja ohjaamalla löytämään itselle sopivia kirjoja. **Tanssi**: Opitaan erilaisia tanssin elementtejä ja yhdessä toimimista tanssi-virikkeiden kautta. Tanssiopetuksessa ovat keskiössä luova ajattelu, keksiminen, oppiminen ja ilo. Tanssitunti järjestetään tanssikoulun salilla tai omalla koululla.

2. luokka

Musiikki: Musiikkityöpajassa opetellaan laulamaan ja soittamaan Kajaanin oma Kulttuuripolkulaulu musiikkiopiston opettajien johdolla. Lopuksi laulu esitetään konserttisalin lavalla bändin kanssa. Laulun nuotti ja äänite lähetetään kouluille etukäteen harjoittelua varten.

3. luokka

Kirjastopolku (Sanataide): Toiminnallisessa Kompassina aakkoset -tuokiossa tutustutaan kirjastoon ja opitaan kirjastonkäyttöä sekä saadaan kirjavinkkejä. Kirjastokäynti koostuu kahdesta osiosta: ensimmäisessä osiossa oppilaat pääsevät tekemään sanataidetta aakkosista ja toisessa osiossa lähdetään hyllyille - kompassinamme aakkoset. Lopuksi saadaan vielä muutamia kirjavinkkejä oppilaiden valitsemista kirjoista. **Tanssinäytös**: Osallistutaan tanssinäytökseen yleisönä ja tutustutaan balettiin tanssilajina. Oppilas saa osallistavan, elämyksellisen kokemuksen tanssista taidemuotona.

Toteutus ikäryhmittäin

4. luokka

Visuaaliset taiteet: Vierailaan taidemuseolla, jossa oppilas saa kokemuksia taiteen ja ympäristönsä tarkkailijana. Taidemuseovierailu tarjoaa tietoa taiteen eri muodoista ja taidemuseon toiminnasta. Taidemuseo räätälöi luokalle näyttelyyn sopivan kierroksen, joka on mahdollisuuksien mukaan toiminnallinen ja osallistava. **Konsertti:** Harjoitellaan konserttiyleisönä olemista Kaukametsän salissa. Oppilas saa osallistavan, elämyksellisen kokemuksen musiikista taidemuotona.

5. luokka

Kirjastopolku (Tiedonhaku): Kirjastovierailulla oppilaat osallistuvat Neropatit verkkokirjastossa -työpajaan. Työpajassa tutustutaan Kainet-verkkokirjaston tiedonhakuun pienissä ryhmissä. Tehtävien aiheet vaihtelevat paikallishistoriasta erilaisiin harrastuksiin ja matkailuun. Vaihtoehtoisesti voidaan järjestää myös tiedonhaunopastus luokassa käytävään aiheeseen. **Tanssinäytös:** Osallistutaan tanssinäytökseen Kaukametsässä yleisönä ja saadaan valmiuksia taiteen vastaanottajina. Tutustutaan erilaisiin tanssilajeihin.

6. luokka

Teatteritaide: Tutustutaan teatteriin ja teatterin ammatteihin. Oppilaat saavat valmiuksia teatteritaiteen vastaanottajina ja kynnys tulla teatteriin madaltuu. Ensisijaisena toteuttamismuotona pyritään tarjoamaan teatteriesityksen katsomiskokemus. Mikäli se ei ole mahdollista (jos esim. ohjelmistossa ei ole sopivaa esitystä) voi kunkin luokan opettaja valita luokalleen vaihtoehtoisesti kulissikierroksen teatterilla tai kouluvierailun eli teatterin ja sen ammattien esittelytuokion omassa luokassa.

Toteutus ikäryhmittäin

7. luokka

Kirjastopolku (Tiedonhaku): Päästään ratkomaan murhamysteeriä, joka kertaa toiminnallisena kokonaisuutena niin kirjastonkäyttöä kuin tiedonhakua. **Esittävä taide:** Ympäristöteemaisessa työpajassa viedään oppilaat tutkimaan omaa luontoyhteyttään luovan toiminnan kautta sekä tarjotaan välineitä käsitellä erilaisia ympäristötunteita. Aiheeseen syvennyttään luovan leikin ja toiminnallisten harjoitteiden kautta. Työpaja hyödyntää Seminaarin alueen lähiluontoa ja puutarhamennessyyttä. Työpajan tavoite on tukea ilmastonmuutokseen ja maapallon ekologiseen tilaan liittyvää tunnettyöskentelyä.

8. luokka

Historia: Tutustutaan sotahistoriaan erilaisten lähdeaineistojen kautta toiminnallisella kierroksella Kainuun Museossa. Tarkastellaan valokuvia, arkistoaineistoja, sanomalehtiä ja esineitä. Lisäksi oppilaat pääsevät kokeilemaan vanhojen museoesineiden käsittelyä. Keskustellaan siitä, mitä aiheita ja miten museot tuovat historiasta esille. Oppilaat tutustuvat nykydokumentointiin - mitä ja miksi museot tallettavat tuleville sukupolville tästä hetkestä. Mitä nuoret haluavat itse tallettaa tulevaisuuden nuorille? **Taidetestaajat:** "Jotta jokainen kasi voisi tuntea taiteen." Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma, joka tarjoaa kaikille Suomen kahdeksasluokkalaisille ja heidän opettajilleen 1-2 vierailua lukuvuodessa korkealaatuisen taiteen pariin kaikista Suomen kunnista. Vierailujen määrä ja kohteet vaihtelevat lukuvuosittain. Toiminnan ydintavoitteena on tarjota nuorille taide-elämyksiä ja työkaluja muodostaa kokemuksestaan perusteltu mielipide. Toiminnan tuottaa Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto, joka päättää Taidetestaajien jatkosta ja kestosta.

Toteutus ikäryhmittäin

9. luokka

Pelinkehitys: Tutustutaan pelialaan työpaikkana ja alan opintoihin. Vierailaan KAMK:n kampuksella ja tutustutaan erilaisiin teknologioihin, laitteistoihin ja työkaluihin sekä testataan opiskelijoiden peliprojekteja. **VIP9:** Kannustetaan omatoimiseksi ja aktiiviseksi kulttuuripalvelujen käyttäjäksi. Oppilas voi lunastaa paikallisten kulttuuritoimijoiden esityksiin myymättä jääneitä lippuja edulliseen hintaan. Kokeilujen perusteella tullaan valitsemaan sopivin malli VIP9:n toteutukseen.

Valmistava opetus

Tanssi: Luovan liikkumisen työpajojen avulla edistetään kielen oppimista tanssitaiteen keinoin ja tarjotaan mahdollisuus tuoda näkyväksi kunkin omasta kulttuurista kumpuavaa kehollista ilmaisuja. Työpaja toteutetaan oman koulun salissa tai Seminaarin taidekampuksella

Erityisryhmien huomioiminen:

- Soitinesittely vuosittain Sairaalakoululla ja vuorovuosin Kalevan ja Väinölän kouluilla sekä Lehtikankaan koulun erityisryhmille
- Tanssituokio vuosittain Sairaalakoululla ja vuorovuosin Kalevan ja Väinölän kouluilla sekä Lehtikankaan koulun erityisryhmille
- Silmu vieraillee vuosittain Väinölän koululla
- Vierailulla ja työpajoissa huomioidaan erityisryhmät

Kulttuurikasvatussuunnitelman vuosikello

Tammikuu

Helmikuu

- 2. luokka: Musiikkityöpaja, Musiikkiopisto
- 5. luokka: Tanssinäytös, Kaukametsä

Maaliskuu

- 4. luokka: Taidemuseovierailu
- 4. luokka: Konsertti, Musiikkiopisto
- 8. luokka: Museovierailu, Kainuun Museo (myös muut ajat sovittavissa)

Huhtikuu:

- 4. luokka: Taidemuseovierailu
- 8. luokka: Museovierailu, Kainuun Museo (myös muut ajat sovittavissa)

Toukokuu:

- 3. luokka: Tanssinäytös, Musiikkiopisto

Elokuu

Syyskuu

- Valmistava opetus: Tanssityöpaja, Routa Company

Lokakuu

- Valmistava opetus: Tanssityöpaja, Routa Company
- 1. luokka: Tanssityöpaja, Kajaani Dance

Marraskuu

- Valmistava opetus: Tanssityöpaja, Routa Company
- 1. luokka: Tanssityöpaja, Kajaani Dance
- 2. luokka: Musiikkityöpaja, Musiikkiopisto
- 9. luokka: Pelinkehitys, KAMK

Joulukuu

- 3. luokka: Tanssinäytös, Musiikkiopisto

Kirjasto (1., 3., 5. ja 7. luokat), Vaara-kollektiivi (7. luokat) ja Kajaanin kaupunginteatteri (6. luokat) tiedottavat kouluja aikatauluista vuosittain.

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuksesta vastaavat toimijat

- Kainuun musiikkiopisto ja Ballet Kaukametsä (2., 3. ja 4. luokka)
- Kajaani Dance (1. ja 5. luokka)
- Kajaanin ammattikorkeakoulu (9. luokka)
- Kajaanin Kaupunginteatteri (6. luokka)
- Kajaanin kaupunginkirjasto (Eskarit, 1., 3., 5. ja 7 luokka)
- Kajaanin Taidemuseo (4. luokka)
- Kainuun Museo (8. luokka)
- Kongressi- ja kulttuurikeskus Kaukametsä (5. luokka)
- SILMU (varhaiskasvatus, eskarit)
- Routa Company (valmistava opetus)
- Vaara-kollektiivi (7. luokka)
- Kajaanin kaupungin varhaiskasvatus
- Kajaanin kaupungin perusopetus

